

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№2 (551)
березень–квітень
2020

Головний науковий редактор:
академік НАН України *ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ*

Редколегія:

Геннадій Боряк (заступник головного наукового редактора), *Владислав Верстюк*, *Степан Віднянський*, *Віктор Горобець*, *Олександр Гуржій*, *Андреа Граціозі* (Неаполь, Італія), *Віктор Даниленко*, *Олександр Донік* (заступник головного наукового редактора, відповідальний за випуск), *Роман Дрозд* (Слупськ, Польща), *Станіслав Кульчицький*, *Олександр Лисенко*, *Володимир Литвин*, *Іван Патрільяк*, *Руслан Пиріг*, *Сергій Плохій* (Кембридж, МА, США), *Олег Рафальський*, *Олександр Реєнт* (заступник головного наукового редактора), *Володимир Ричка*, *Олександр Рубльов*, *Петро Сас*, *Франк Сисин* (Торонто, Канада), *Валерій Солдатенко*, *Ігор Соляр*, *Тетяна Таїрова-Яковлева* (Санкт-Петербург, Російська Федерація), *Володимир Троцинський*, *Олександр Удод*, *Юрій Шаповал*, *Олексій Ясь*

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту історії України НАН України, протокол №3 від 12.03.2020 р.

«Український історичний журнал» включено до Переліку наукових фахових видань України, категорія «А» (наказ МОН України від 17.03.2020 р. №409)

Відповідальний секретар:
В'ячеслав Григор'єв

Редактори:
В'ячеслав Григор'єв
Ольга Донік

Макет і верстка:
Аліна Михайлова-Зінченко

Електронна версія:

🌐 uhj.history.org.ua/uk
🌐 history.org.ua/uk

«УІЖ» індексується в міжнародних наукометричних базах даних: EBSCO, ESCI (Web of Science Core Collection), Google Scholar, Index Copernicus, Slavic Humanities Index

Формат 70x100/16. Гарн. Century Schoolbook
Папір офсет. №1. Друк офсет.
Ум. друк. арк. 19,5. Обл.-вид.арк.21
Тираж 380 прим. Зам. №211
Підписано до друку 30.04.2020 р.
Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
серія КВ №24263-14103ПР видане
Міністерством юстиції України 27.12.2019 р.

Віддруковано з оригінал-макета
у ТОВ «ДІА»

Свідоцтво ДК №1149
від 12.12.2002 р.
Адреса: вул. Васильківська, 45, оф.400
м. Київ, Україна, 03022
Тел./факс: +380 (44) 257-16-15
E-mail: dia_1997@ukr.net

UKRAINIAN HISTORICAL JOURNAL

Institute of History of Ukraine, I.F.Kuras Institute of Political and Ethno-National Research. Founded in 1957. Published 6 times a year. Editor-in-chief Valerii Smolii. Address of the editorial office: 4, M.Hrushevskoho, office 501, Kyiv, Ukraine, 01001. Tel. +380 (44) 278-52-34, fax +380 (44) 279-63-62, e-mail: uhj@history.org.ua

**Адреса редакції: вул. М. Грушевського, 4, офіс 501, Київ, Україна, 01001
Тел. +380 (44) 278-52-34, факс +380 (44) 279-63-62, e-mail: uhj@history.org.ua**

Науковий журнал. Заснований 1957 р. Виходить 6 разів на рік. © Редакція «УІЖ»

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ

***

До 100-річчя Варшавського договору між Польщею та УНР

Верстюк В. (Київ). Союз Пілсудського – Петлюри в історії боротьби за українську державність 4

Бруський Я.Я. (Краків, Польща). Ідея українсько-польського союзу в українській політичній думці 1918–1920 рр.: pro et contra 22

Менджецький В. (Варшава, Польща). 1918-й рік в історії Польщі й України з перспективи століття 38

***

Ричка В. (Київ). «Веселие Руси...»: Пияцтво як суспільний феномен Давньоруської держави 46

Сас П. (Київ). Протиепідемічні заходи влади на Волині (початок XVII ст.) 60

Бороденко О. (Полтава). Вікові особливості першошлюбності населення Лівобережжя України за матеріалами метричних книг і церковних обшуків 1783–1820 та 1836–1860 рр. 78

Матяш І. (Київ). Українсько-швейцарські відносини в 1918–1926 рр.: особливості дипломатичної присутності 94

Сокирська В. (Умань). Економічне районування УСРР 1920-х рр. як засіб уніфікації «народногосподарського» простору 107

Вронська Т. (Київ), Стяжкіна О. (Київ). Мінусники у просторі радянського терору (1917–1953 рр.) (закінчення) 121

Bortnikov V. (Lutsk), Bortnikova A. (Lutsk), Pavlikha N. (Lutsk). Polish Factor in the Policy of the Russian Power in Right-Bank Ukraine (the End of the Eighteenth Century – 1830s) 142

МЕТОДОЛОГІЯ. ІСТОРИОГРАФІЯ. ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО

- Яремчук В. (Острог). Чи була «грушевськіана» в українській радянській історіографії? 152
- Боровик М. (Київ). Хто створив «радянські нації»? (теоретико-історіографічні нотатки) 169
- Mandryk-Melnychuk M. (Chernivtsi), Kotsur A. (Kyiv), Sharavara T. (Poltava). Historical Interpretation of the Past: The Way of Mental Enslavement or Liberation? 187

ПЕРСОНАЛІЇ

- Шаповал Ю. (Київ), Рижева Н. (Миколаїв). Учасник і літописець Української революції: Павло Христюк (до 130-річчя з дня народження) 198

РЕЦЕНЗІЇ Й ОГЛЯДИ

- Склокін В. Російська імперія і Слобідська Україна у другій половині XVIII ст.: просвічений абсолютизм, імперська інтеграція, локальне суспільство (В.Шандра, Київ) 217
- Гетьманщина у XVIII ст.: Історична мапа (О.Сокирко, Київ) 222
- Wolowyna O. Atlas of Ukrainians in the United States: Demographic and Socio-economic Characteristics (С.Кульчицький, Київ) 226
- Мех Н. Одвічні слова української культури: Словник з історії української літературної мови кінця XVIII – початку XXI ст.: базові концепти (В.Даниленко, Київ) 231

ХРОНІКА

- Корольов Г. (Київ), Скальський В. (Київ). Міжнародна наукова е-конференція «Союз Пілсудського – Петлюри з погляду століття» ... 234
- Ільницький В. (Дрогобич), Лазурко Л. (Дрогобич). III Всеукраїнська науково-практична конференція «Український визвольний рух першої половини XX ст.: краєзнавчі контексти (до 90-річчя створення Організації українських націоналістів та 110-річчя від дня народження Степана Бандери)» 236
- Молчанов В. (Київ). III Всеукраїнська науково-практична конференція «Бахмутська старовина: краєзнавчі дослідження – 2019» 239